

عنوان مقاله:

خوانش تحلیلی آستانه و کارکرد آن در مجموعه داستان «دریا هنوز آرام است» از احمد محمود

محل انتشار:

پنجمین همایش بین المللی زبان و ادبیات فارسی (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

امین بنی طالبی دهکردی - دانش آموخته مقطع دکترای زبان و ادبیات فارسی دانشگاه شهرکرد

مسعود فروزنده - دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه شهرکرد

خلاصه مقاله:

خوانش تحلیلی داستان کوتاه، یعنی تشخیص شگردهای به کاررفته در متن و نیز تحلیل کارکرد آنها در القای متن. اولین گام در راه این نوع خوانش، تجزیه و تحلیل دقیق آستانه داستان کوتاه است؛ زیرا نویسندگان با زمینه چینی مناسب و در کوتاه ترین زمان، میخواهند خواننده را برای ورود به داستان آماده کنند. در پژوهش حاضر، از مجموع عوامل برومنتی و درونمندی آستانه داستان، تنها به دو بخش مهم آن، یعنی «عنوان» و «مطلع» داستان توجه شده است که نقش فعالتر و موثرتری در گسترش و تفهیم معنای یک داستان بر عهده دارند. از این رو، نگارنده در پژوهش حاضر، به دنبال آن است تا با روش توصیفی-تحلیلی، عنوان و آغاز و پایان مطلع داستانهای کوتاه مجموعه «دریا هنوز آرام است» احمد محمود را بررسی و سازوکارهای شروع آنها را مشخص کند و میزان دلالت‌مندی‌شان را تبیین سازد و در موارد لازم به نقاط قوت و ضعف آنها نیز اشاره کند. نتایج حاکی از آن است که احمد محمود در مطالعه ای داستانهای مجموعه مذکور، نگاه ویژه ای به کاربرد کلمات، جملات و شگردهای کلامی و بلاغی به ویژه تشبیه داشته است و مطلع داستانهایش بی آنکه خواننده احساس کند، در تنه آن نفوذ میکند ودلالت گر به عناصر و سازه های اساسی داستان و جزء لازم داستان هستند و آهنگ و فضای کلی داستان را از همان آغاز در ذهن خواننده القا میکنند. در این راستا، محمود در انتخاب عنوان برای داستانهایش، اغلب به جنبه محتوایی و آن هم از نوع استعاری توجه داشته است و در حوزه ارزش گذاری، تنوعی از مفاهیم و مسائل، از جمله اجتماعی سیاسی، فرهنگی و بینامتنیت و اقلیم گرایی را در نظر داشته است و با شگردهای متنوعی همچون اطناب و ایجاز، تناسب سازی و هنجارگریزی به طور مضاعف نظر خواننده را به عنوان جلب کند. همچنین، وی مطلع داستانهایش را با شگردهای «صحنه‌پردازی» و «ترکیبی» شروع کرده و از طریق شگرد «ورود شخصیت اصلی به صحنه داستان»، توانسته پیوند مستحکمی میان آغاز و تنه داستان ایجاد کند.

کلمات کلیدی:

عنوان، مطلع، داستان کوتاه، دریا هنوز آرام است، احمد محمود.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1434936>

